

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 12. maja 1920.

Št. 105.

Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo v Pallanzi.

Reka bo italijanska? — Položaj pogajanj za koncentracijo. — Poljsko-madžarska vojaška konvencija.

Nekdaj in sedaj.

1914—1920.

Prišla je usodepolna druga polovica meseca rožnika l. 1914. Narava, pokrita z razkošnim zelenjem in cvetjem, je zibala v toplih solčnih žarkih bogato setev, up in našo nado. Krilati pevci so po svoji stari navadi prepevali v bujnih kronah drevja in grmovja, na polju in v tihih lokah. Brzjav in telefon so zasedle kronane glave. Državniki so pridno odpirali in zapirali dvorne pisarne — ter molčali. V vojašnicah so pridno brusili sablje, popravljali strojnice ter v arsenalih kupičili bojna gradiva. Srečne ljubice, mlade neveste, skrbne žene in mamice, neizkušena mladina je v mehkih nočeh mirno spala. Po vaseh pa so se razlegali nočni spevi mladostnega življenja polnih fantov. Za njimi pa je nevidno hodila s krtovim plaščem odeta bleda smrt in zaznamenovala svoje poznejše brezštevilne žrtve...

Zašumeli so prvi akordi ouverture k veliki svetovni tragediji.

Znani in splošno spoštovani g. prof. dr. Medved piše v letošnjem koledarju, da so v isti dobi vladali v Mariboru in njegovi okolici trije krvniki: okrajni glavar, protestantovski

pastor in neki urednik. Imena je blagi mož v svojem spisu velikodušno izpustil. Prav tako je prepustil sodbo istih izvoru vseh izvorov...

Živo so nam še oni dnevi v spominu! Vlažni, z nesnago prenasičeni prostori temnic so se urno polnili s cvetjem našega teptanega naroda, s popolnoma nedolžnimi žrtvami. Usenemški duh je zasedel srca po nemški vladi imenovanih preiskovalnih sodnikov in tem ječam pridelenih paznikov. Duševna inkvizicija se je pričela. Habsburški krvnik je dnevno preselil enega ali več Slovanov tja, kjer ni izdajic in denuncijantov. Stari cesar pa je na mogočnem prostolu sedel, molil, dremal — spal...

Kdo je tehtal duševne in telesne muke interniranih, ki so dnevno slišali pod svojimi okni prasketanje pušk, ki so dnevno gledali blede obraze na smrt obsojenih in v dušah nosili zavest, da so isti prav tako nedolžni, kakor oni sami. Kdo je štel neštete solze zvestih žen, nedolžnih otročičev, katerim je v tistih dobah kruta nemška sila odtrgala moža, očeta — roditelja. Obširne fare so izgubile svoje dušne pastirje, šole svoje delavne učitelje, občine svoje zavedne zastope in župane, narod svoje voditelje...

Blagor vam, narodni mučeniki! Večna slava nedolžnim žrtvam! Zapuščeni so sicer vaši grobovi, vaša gomila je le odeta s preprosto zeleno rušo, a spomin na vas živi in bo živel med narodom na veke!

Pod pritiskom vojne, pod senco pruskih bajonetov je takrat nemo nosil moj narod vse križe in težave. Tajno smo stikali glave, tajno smo vzdihovali, tajno si brisali solze. Takrat so govorile le oči! V njih je migljalo sočustvo, v njih svetila ljubezen, v njih je gorelo prokletstvo, v njih je gorela divja jeza. Iz tisoč in tisoč ust je v tistih dneh pohitela k Stvarniku molitev: »Oče nebeški! daj našim mučenikom potrebne moči, našim tiranom pa odmeri zasluženo kazen.«

V tistih težkih časih nas je tolažila edino zavest, da so bili naši tedanji tlačitelji tujci, da jim je grozovitosti do nas narekovalo sovražstvo do našega jezika in večkrat tudi do naše vere. Prepričani pa smo tudi bili, da prej ali slej zadene po teh tujcih najete domače Judeže zaslužena šiba božja.

Prišel je prevrat. Avstrija je razpadla na jezikovne skupine. Tirani so čez noč pošvigali čez mejo. Pri vseh uradih so zasedli mesta tujcev domačini. Nemški Gradec smo

Vprašanje „Slovenske Matice“.

Marsikdo je že radovedno spraševal, kaj je pravzaprav z našo „Matico“. Ob času deklaracije je zavladalo zanjo veliko zanimanje, prirejale so se zbirke, oglasili so se novi člani — in ker je bila Matica tudi med narodnimi mučeniki, smo mislili, da bo častitljivo vstala iz svoje smrti in da bo praznovala slavnostno svojo 50 letnico, ki je ni mogla slaviti l. 1914. Nič takega se ni zgodilo; po tistem občnem zboru, ko se nesmrtniki pri enem samem pogledu policijskega komisarja dr. Skubla vstreljali do dna svojih src in niso imeli poguma, da bi bili dali zadoščenja Matici in njenemu bivšemu predsedniku — ni sploh bilo več občnega zbora. Pravzaprav niti tistega Skublovega pogleda ni bilo treba, dovolj je bilo, da ga je videl strahopetec v svojem boječem srcu in trideset ljudi se je zbal. Zakotni šepetavci so namreč pravili, da je Skubl rekel, da bo „Matica“ še enkrat razpustil, če bi bil izvoljen dr. Ilesič za predsednika. Dr. Skubl je sam povedal, da ni tega rekel, zato pa je imel srčno dopadajenje nad slovensko inteligenco ki je trepetala pred njim še ob času, ko Skubl že skoraj ni imel nobene moči. Da ne bo torej zamere na

zgoraj, so Maticarji izvolili dr. Tavčarja za predsednika in tako je bila „Matica“ rešena. Sedaj je dve leti od tistega obč. zbora. Med tem se je precej izpremenilo. Tisti časi, ko se je za 4 K dobilo šest knjig, so že davno minili. Tudi poverjenikov je čim dalje manj. Celu odborniki nimajo časa. „Matica“ je v kljub težkim časom izdala lani troje knjig in za letos izide „Idiot“ od Dostojevskega. Med tem pa sta se pojavili dve struji: ena je bolj profesorska, znanstvena in želi v „Matici“ imeti svojo akademijo, druga je leposlovno-literarna in želi v „Matici“ imeti založbo beletristič. knjig. S tem, da smo dobili svojo univerzo, so se vrnili domov naši znanstveniki in ker poslej ne bomo pisali nemških razprav, bi bilo res treba nekake akademije, ki bi podpirala znanstveno delo naših učenjakov. Vprašanje pa je, če je „Matica“ v to poklicana. Mi mislimo, da ne. „Matica“ je prevzela n. pr. samo „Časopis“ za slov. jezik in narodopisje, ki so ga izdajali dr. Nachtigal, dr. Kidrič in drugi — in oglasilo se je menda 20 naročnikov. Torej za Matico kot za znanstveno društvo bi ne bilo v javnosti nikakega zanimanja.

Mi privoščimo našim učenjakom da dobe svojo akademijo, s primernim fondom in pod-

poro od vlade in od raznih mecenatov (ako se nečejo pridružiti „Jugoslov. akademiji“ v Zagrebu) „Matica“ pa mora ostati last naših širokih čitaločih slojev, ki naj iz nje prejemale leposlovne in poljudno znanstvene knjige. „Matic“ so bile povsod najprej znanstvene institucije, bile so naše romantične akademije, ki so imele razkrivati domačo in slovansko zgodovino in jezikoslovje. To se je povsod rado čitalo — toda ostale so povsod samo »Matice«, t. j. iz njih so izšle prave znanstvene akademije, one pa so se vrnile nazaj med ljudstvo. Tako je bilo v češki in hrvatski „Matici“. Privatni založniki so drugod precej omejili delo „Matic“ zato so skušale „Matic“ skrbeti z dobro knjigo za najširše sloje. Pri nas pa ima „Matica“ še poseben pomen.

Draginja na književnem trgu ogroža delo naših pisateljev. Naša knjiga je v nevarnosti a z njo tudi naš književnik. Ako bo „Matica“ samo literarno društvo, bo lahko izdajala več leposlovnih knjig, te se vkljub draginji še mnogo kupujejo in „Matica“ bo pisatelju lahko plačala delo, kakor se spodobi. Tako bi „Matica“ bila društvo pisateljev, poljudnih znanstvenikov in kulturnih delavcev, ki bi skrbeli za to, da se izda čim več dobrih knjig za širše sloje. Naše

menjali s slovensko Ljubljano, tuji Dunaj z bratskim Beogradom.

Zavladalo je nepopisno veselje. Na nešteti shodih so takrat govorniki vseh strank trdili, da smo vsi sinovi in hčere ene matere, da smo Srbi, Hrvatje, Slovenci ene krvi, da med nami ni častitih in visokorodnih gospodov, temveč, da smo bratje in sestre.

No, kako pa je zdaj v Mariboru in njegovi okolici? Slabo, proklet, slabo! Dozdeva se nam, da se je v drugi izdaji povrnilo leto 1914. Mesto zloglasnega Weiša imamo klerikalno vlado v Ljubljani, mesto pastora zastopa dr. Leskovar, Žebot pa v svoji prenapetosti skuša prekositi urednika Jahna.

Nasilje je pričelo rajati nove orgije. Gospoda dr. Leskovar—Žebot sta pozabila na bratstvo in neusmiljeno vihita biče po hrbtih vseh onih, ki slepo ne trobijo v klerikalni rog. Člari deželne vlade v Ljubljani pa spijo spanje pravičnega. Da nimamo Beograda, bili bi tudi danes zapori prenapoljeni z napredno krvjo.

Odprimo oči in ušesa, pozabimo vsako strankarstvo in mirno razmotrjmo ukrepe sedanje vlade. Ali ne dela ista v Mariboru in okolici popolnoma po receptu Avstrije iz leta 1914. Takrat so deželno vlado v Gradcu hujskali proti zavednim Slovincem Mahnert—Jahn—Weiš, danes pa dela deželna vlada slepo po navodilih Žebota—Leskovar. Razpuščajo se po večini napredni občinski zastopi, za gerente, katere je imenovala prejšnja vlada se iščejo nadomestniki, zaslužni uradniki se odpuščajo iz službe, oziroma se porinejo v druge službene kraje. Po poročilih iz zadnjega časa ni prizanesel dr. Leskovar niti po vojni pohabljenemu, a slovečemu književniku dr. Lahu. In kako se dela z učiteljstvom na nekdanjih nemških šolah? Nekateri so že stalno nameščeni, večina pa še ne. Dozdeva se nam, da si hoče vlada po nasvetu poprej imenovanih za ta mesta šele izbrati primerne elemente, iste vzgojiti in ž njimi pripraviti predpogoje, za svojo stranko pri bodočih volitvah; zaslužene dosedanje voditelje teh šol pa poslati na Pohorje, v penzijo, ali na repišče bližnjega župnišča. Po začrtanem in z velikim trudom zgrajenem potu pač lahko vsak še tako neumen klerikalni mameluk kolovrati dalje.

Knjižnice so skoraj prazne, knjigarne nimajo velikih zalog in dobrih knjig je treba povsod. Ker se se tiče književnega polja, smo ostali mal narod, kajti slovenska knjiga ima še vedno samo milijon čitateljev okoli sebe, zato v tem oziru drž. izprememba ni ničesar izpremenila. Res bo več kult. skupnosti, čitalo se bo več srbo-hrv. knjig — a naša knjiga bo imela oporo samo v našem narodu — istotako naš pisatelj. Zato je treba, da „Matica“ tu izpolni svojo veliko nalogo, do narodne knjige, do ljudske prosvete in do slovenskih pisateljev; ona naj bo središče književnikov, da bodo mogli živeti in delati. Dne 15. t. m. je odborova seja, na kateri se bo govorilo o izpremembi pravil. Kolikor je nam znano, gre za to da se okorni 30 članski odbor zmanjša na 10 članov in da se „Matica“ izpremeni v tem smislu, da postane literarno društvo. „Matica“ je nekaka last javnosti in bi bilo dobro, da bi javnost odločila o tem. Želeli bi, da bi se o tem več govorilo v javnosti. Mi mislimo, da bo večina matiçarjev za to, da nam „Matica“ poskrbi dovolj leposlovnih in poljudno znanstvenih knjig. S tem vrši tudi svoj pravi prvotni namen. Poleg rednih letnih članskih knjig, naj bi se izdajale tudi druge knjige, tako da bi bila „Matica“ nekaka založba pisateljev, ki posreduje med občinstvom in pisatelji.

S tirani iz leta 1914. je obračunala svetovna vojna, s sedanjimi klerikalnimi mogotci pa bo obračunalo naše ljudstvo pri bodočih volitvah. Da te ne bodo iztekle tako, kakor si jih predstavljajo klerikalni voditelji, da ne dobi klerikalna stranka v vsej mariborski okolici niti enega občinskega zastopa, da sirci dr. Leskovar s stolca župana v Mariboru, da bo prepustil vodstvo okrajnega zastopa spretnejšim rokam, je jasno kakor beli dan. In ko zasije ta doba, tedaj šele bo moje ljudstvo obhajalo rojstvo prave prostosti, prepoved svoje prosvete.

»Zora! mlado tvoje lice
Nam ne skrije se nikdar,
Ali pač! a čez gorice
Nam pripelji dneva žar! . . .«

Z. M.

Prebivalcem Maribora in okolice.

Rešilni oddelek prostovoljne požarne brambe, ta z duhom ljubezni do bližnjega napolnjena institucija se obrača tem potem na prebivalce Maribora in njegove okolice s prošnjo, da ji v tem težkem, kritičnem času priskoči na pomoč.

Kakor je rešilni oddelek ob vsakem času, ponoči in po dnevi, pri vsakem vremenu na razpolago, da pomore pomoči potrebnim, tako pričakuje, da bodo tudi dobra srca uslišala njegovo prošnjo v tem težkem trenutku.

Vzdrževanje orodja in drugega materijala rešilnega oddelka zahteva vedno večje svote denarja; rešilnemu oddelku pa je bilo doslej vedno v ponos vzdržati se na višini, ki odgovarja potrebam časa. Šele pred kratkim je moral dati v reparaturo svoj rešilni avtomobil, najmodernejše prevozno sredstvo za ponesrečence. V času vojne pa tudi po prevratu je ta avtomobil pomagal tisočim in tisočim nesrečnikom; v nekaj tednih bo zopet stopil na novo prelakiran in z novo pneumatiko v službo javnosti. Stroški za to prenovitev pa so tako veliki, da jih rešilni oddelek sam na nožen način ne more pokriti.

Škoda bi bilo ponovno povdarjati, da je bilo vodstvo rešilnega oddelka vedno in z vso voljo pripravljeno pomagati prebivalstvu našega mesta in okolice; občinstvo ve pač samo, kakšen blagodar je bila ustanovitev tega oddelka pred dobrimi dvajsetimi leti. Vojna pa je kakor vsemu, tako tudi tej ustanovi zadala težko ozdravljive udarce. Od začetka vojne dalje nista mogla več oba rešilna voza izpolnjevati vseh zahtev; za stroške vprege se je izdalo precejšen del dohodkov. Da pa bo zamogel rešilni oddelek vedno in z uspehom izpolnjevati svojo nalogo, se je odločil ter si oskrbel avtomobil, ki se sedaj nahaja v popravilu. Vodstvo rešilnega oddelka je s tem pokazalo, koliko mu je na izpolnitvi rešilne akcije v našem mestu.

Ako se sedaj ta humana ustanova obrača do celokupnega prebivalstva našega mesta in okolice s prošnjo, da ji pomore še nadalje služiti dobri stvari, se gotovo ne bo našel nikdo med vedno darežljivim prebivalstvom Maribora in okolice, ki bi se temu klicu ne odzval, posebno še radi tega, ker vsako lahko računa, da bo danes ali jutri sam potreboval pomoči.

Dne 22. in 23. maja (Binkoštna sobota in nedelja) priredi rešilni oddelek nabiranje darov, da tako omogoči plačilo stroškov popravila rešilnega avtomobila, ki dosega približno 50.000 K, ter da nabere malo svoto, ki ji bo omogočila tudi nadaljno delovanje v nezmanjšanem obsegu.

Kakor vedno, tako se tudi tokrat obračamo v prvi vrsti na naše d. me, da prevzamejo delo nabiranja prispevkov. Akcijo tega nabiranja vodita gosp. šef-zdravnik dr. Karel Ipavc in njegova gospa soproga.

Drugo posebno nabiranje pri industrijih in trgovcih priredi še posebej vodstvo samo.

Obračamo se še enkrat na vse prebivalstvo našega mesta in okolice, posebno pa na premožnejše z iskreno prošnjo, da pri darovanju ne šteti ampak po svojih močeh prispeva ter tako napravi uslugo dobri, človekoljubni stvari.

Slovinci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Dnevne vesti.

Včerajšnji „Naprej“ nam častita na pridobitvi g. Franja Pirca, pri čemer se je pa malo zmotil, kajti bivši urednik „Nove Pravde“ gosp. Franjo Pirc ni priletel v naše uredništvo, ampak snuje svoj lasten list, ki začne baje že v kratkem izhajati.

Izza železničarske stavke. Kakor poroča „Murska Straža“, so pripravljali Nemci, posebno graški med časom naše železničarske stavke res na naši meji armado, ki naj bi bila v ugodnem trenutku, če bi se bile razmere tako zasukale, udrla čez meje ter zasedla Maribor in druge kraje nekdanje Štajerske.

Kako Nemci agitirajo. Celovške »Freie Stimmen« so objavile pred nekaj časov dopis iz Črne, v našem delu Koroške, v katerem pripovedujejo zanimivo zgodbo o mrtvem Nemcu, ki ga je hotel odnesti hudič: »V Koprivni je umiral neki kmet in ker so domači hoteli, da bi pred smrtjo prejel sv. zakramente, so poklicali župnika Dobrovca. Kmet se pa Dobrovcu ni hotel izpovedati, ker je Slovenec, ter je zahteval nemškega duhovnika. Na to je župnik Dobrovca zapretil kmetu, da ga bo hudič vzel, kakor bo vzel sploh vse Nemce. Kmet je na to res umrl in ko je ležal na mrtvaškem odru ter so ob njegovem truplu bedeli domači in sosedje, se je nenadoma iz noči pojavil pravi pravcati hudič, da odnese kmeta. Vsi navzoči so prestrašeni pobegnili, le hlapec je sklenil, da obrani truplo svojega pokojnega gospodarja pred hudičem. Hudič je vlačil kmeta, toda hlapec ga ni hotel izpustiti. Končno je pograbil sekuro ter ž njo zamahnil po hudiču, ki je na mestu obležal mrtev na tleh. — Hudiču so spoznali preoblečenega župnika Dobrovca.« — To vest so po »Fr. St.« prinesli tudi drugi nemški listi. Sedaj pa se je oglašil v »Korošču« g. župnik Dobrovca sam, ter že s tem, da še živi, ovrača vse izmišljene nemške pravljice. Iz tega je razvidno, česa se Nemci vsega ne poslužujejo v agitaciji proti nam.

„Naprej“ in Koroško. V svoji 107. št. je napisal »Naprej« članek pod naslovom »Nacionalna furija v Rožni dolini na Koroškem«, ki ni pisan v prav nič drugačnem duhu, kakor, ako bi izšel v kakih celovških »Freie Stimmen«. V članku napada na neresen način Slovence, da agitirajo med delavstvom na izsiljiv način, da bi se pri glasovanju izreklo za Jugoslavijo, ter nekako indirektno poziva celovško antantno komisijo, da bi temu napravila konec. Kakšni so naši socijalni demokrati smo pač vedeli, toda da so zmožni kaj takega, vseeno nismo verjeli.

Ledeni svetniki so dali tudi letos občutiti precej hladu. V Mariboru niso napravili škode, v višje ležečih krajih pa je tu in tam čutilo drevje, da zmaga še ni popolna.

Prve črešnje v Mariboru. Na mariborskih vrtovih so te dni dozorele prve črešnje. Tako zgodnjega sadu že dolgo ni bilo. Upajmo, da je to dobro znamenje za letošnje letino.

Razpuščeno društvo. Poverjeništvu za notranje zadeve je razpustilo društvo „Zveza trgovskih nastavlencev na Slov. ozemlju“. Bil je res zadnji čas, da se je to društvo razpustilo, kajti v tem društvu skrivali so se večinoma le državni nasprotni nemčurski elementi, ter s komunističnimi idejami pokvarili že marsikatero dobro trgov. osobje, posebno pa učence. To se je dovolj jasno pokazalo pri zadnjem štrajku. Radovedni smo le, kdaj bode državno pravdnštvo že enkrat poseglo tudi po teh Mariborskih hujskačih Pelikan in konzorcij, ki so pod krinko te zveze zastupili in pokvarili našo trgovsko mladino. Ti voditelji imajo danes na vesti že marsikatero osebo, ki si je poprej vendar borno zaslužil svoj kruh, danes pa je brez službe. Našemu trgov. osobju pa zato ob tej priložnosti priporočamo, naj za bodoče spet oživijo svoje že obstoječe pomočniške zbere ter naj postavijo v odbor može, ki bodo v strokovnem kakor tudi v narodnem oziru na svojem mestu. Le tako bode omogočena splošna zadovoljnost.

Gledališka anketa. Dva popoldneva se je vršilo posvetovanje za obstoj slovenskega gledališča v Mariboru. Šlo je pred vsem za to, kako dobiti ono svoto, ki jo je obljubila vlada, kako omogočiti igralcem počitnice, ki so jih po tej sezoni pač zaslužili in kako zagotoviti gledališko sezono v prihodnjem letu. Konečno je bil sprejet sklep, da naj general Maister, ki odhaja te dni v Beograd, posreduje na pravem mestu in naj tudi v avdicijci regentu pojasni važnost tega vprašanja. Upati je, da bodo v Beogradu vendar izpregledali in dali Mariboru kar potrebuje.

Dar. Ravnateljstvo Mariborske posojilnice je darovalo prostovoljnemu rešilnemu oddelku v Mariboru 200 K. Srčna hvala!

Koroški junaki bodo odlikovani. Slov. listi poročajo o tem, da bodo oni, ki so lansko leto šli koroškim Nemcem na pomoč, odlikovani. Neki slov. list smatra to iunaštvo in odlikovanje za nepotrebno. Mi pa bi toga ne hoteli podcenjevati. Na vsak način je to častnejše za Nemce, nego je za nas to, da so n. pr. slovenski realci hoteli braniti jeseniški kolodvor, izgubili su pri tem enega tovariša in neki profesor je »vrgel« dva dijaka, ker sta par dni prepozno prišla s fronte. To so sploh sedaj čudni pojavi. Nemški akademiki so hoteli imeti svoje burševsko društvo »Slavija« — slovenski pa takega društva ne rabijo, ker v tem ni nič komunističnega. Nemci so še narodni — pri nas pa je narodnost »premagano stališče«. Zato mislimo, da ni prav, če se bagatelizira narodno čustvo, pa magari pri naših nasprotnikih. Bilo bi le želeli, da bi se tudi mi tako zavedali svojih dolžnosti in če gre kdo na fronto zasluži pač prej priznanje nego to, kar se je zgodilo dvema dijakoma v Ljubljani.

Prekmursko učiteljstvo. V našem Prekmurju je nastavila naša vlada po ogromni večini učiteljstvo iz Slovenije ter odpustila poprejšnjo madžarsko. Nekaj madžaronov pa je vseeno ostalo na svojih prejšnjih mestih. Kakor doznavamo, pa se to madžarsko učiteljstvo v srcu še vedno ne more sprijazniti z Jugoslavijo. Govori se, da ti učitelji še vedno poučujejo v madžarščini in le če pride nadzornik govore otroci slovensko. Bilo bi dobro da bi se ta stvar preiskala ter uvedli potrebni ktraki, da se taka zloraba šol prepreči.

Vojaški koncert se vrši jutri ob lepem vremenu v mestnem parku. Pri vходу v park se bo pobirala vstopnina, ker je koncert namenjen cvetličnemu dnevu. Maribor mora preskrbeti kuhinje za 1400 mariborskih otrok, ki bodo deležni ameriške podpore. Zato upamo, da bo občinstvo rado podprlo to doberodnelno akcijo in pomagalo odboru, da izpolni svojo nalogo.

Odkupnice z napisom „Otroški dan“. Pri jutrišnjem cvetličnem dnevu se bodo prodajale odkupnice po 10 K. Upamo, da bo vsak rad dal to malo svoto za to, da se poskrbi za naše otroke. Pri vходу v park se bodo prodajale vstopnice a 2 K. Ameriške pomoči bodo deležni vsi revni in slabo prehranjeni otroci.

Jugoslovenska Matica v Gornji Radgoni. Podružnica Jugoslovenske Matice v Gor. Radgoni ima že 116 rednih članov. Članarine se je nabralo doslej 1548 K, daril pa 472 K; g. notar Požun pa je nabral pri Kapeli 210 K. Podružnica si je nadejala tudi nalogo zbirati podatke o pomurskih Slovencih, ki bodo pripadli Avstriji ter voditi o njih stalno evidenco.

Organizacija vojnih invalidov sirot in vdov poverjenstvo v Mariboru priredi v nedeljo dne 16. maja 1920 ob 10. uri dopoldne v prostorih Gambrinove dvorane v Mariboru izvanredni občni zbor. Vsi člani se naprošajo, da se številno udeležijo tega važnega zbora.

Sokolski nastopi v Mariboru in okolici v poletju 1920. 1. Dne 13. junija bo sokolski dan naraščaja. Mnogi moški in ženski oddelki dece in naraščaja (mariborskega in studenškega) nastopijo v Ljudskem vrtu v Mariboru s prostimi in rajalnimi vajami, vajami na orodju s igrami in skupinami. 2. Dne 27. junija priredi mariborsko okrožje (Sokol v Mariboru, Studencih, Rušah, pri Sv. Lenartu in v Slovenski Bistrici) okrožni zlet pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

3. Dne 1. avgusta bo III. župni zlet Mariborske Sokolske župe (16 društev) v Guštaniu na Koroškem. 4. Dne 29. avgusta je I. zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru z letno skupščino jugoslovenskega Sokolstva (30. avgust).

K nabiranju za prostovoljni rešilni oddelak. Nabiranje se bo višilo na ta način kakor običajno ob cvetličnih dnevih samo s to razliko, da se bodo mesto cvetic prodajali napirnatii znaki (rdeči križ) po 2, 10 in 20 K. One gospe in gospodične, ki se nameravajo udeležiti te humane akcije se naprošajo, da se zglase jutri, 13. t. m. v društveni pisarni na Koroški cesti št. 12 in sicer od 9.—12. ure dopoldan, kjer dobe vsa potrebna navodila.

Občni zbor Š. K. Maribor. Včeraj se je zbralo precej veliko število prijateljev športa v restavraciji »Maribor«, kjer se je vršil občni zbor našega slov. športnega kluba. V imenu predsedništva je podal dr. Lah pregled dosedanjega delovanja in stanja Š. K. Maribor. Slov. športni klub je nastal lansko leto po prevratu in je združil v sebi mlado moštvo, ki je nastopilo tudi na tekmah in je v splošnem dokazalo lepe zmožnosti, žal da se ni moglo popolnoma razviti, ker ni imelo svojega športnega prostora. Zadnje mesece se je skušalo to vprašanje rešiti in »Olepš. društvo« je bilo pripravljeno dati slov. klubu prostor v »Ljudskem vrtu«, zadnji trenutek pa se je to preprečilo. Nato je mislilo društvo na druge prostore za topničarsko vojašnico. Ker pa si je smel Rapid urediti svoj prostor v »Ljudskem vrtu« stoji klub na stališču, da mora biti tam tudi za nas prostora; z merodajne strani se je obljubilo, da se bo tej želji ugodilo. V tem bi bilo najvažnejše vprašanje rešeno. Na to je občni zbor prešel k volitvam. Kot predsednik je bil izvoljen ravnatelj Toman, podpredsednik Drago Kobi, odbor: gg. Žilih, dr. Strmol, dr. Lah, dr. Marin, Ogrizek, Vauda, Čepič. Na to se je govorilo o vprašanju članarine, določilo se je: ustanovnik I. vrste plača 1000 K, ustanovnik II. vrste 500 K. Reden član 10 K vpisnine in 10 K mesečne članarine, izvršujoči člani (igralci) 2 K vpisnine, 2 K članarine. Pristopilo je takoj nekaj ustanovnikov in novih članov. Barva društva se določi na prih. seji. Tako bo klub v najbližjem času razvil svoje delo in bo skušal v sebi združiti vse slov. mar. športne klube. Dolžnost naše javnosti je, da športni klub vsestransko podpira; v najbližjem času bo klub razposlal vabila vsem prijateljem našega športa, da pristopijo klubu kot ustanovni ali redni člani. Želimo mnogo uspeha.

Koncert Deyl-Šlais-Beran. Opozarjamo še enkrat, da se vrši ta koncert v petek 14. t. m. v veliki kazinski dvorani ter začne točno ob 20. uri. Ker bo ta koncert nudil res izreden umetniški užitek, se opozarja sl. občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki se doba v predprodaji v trgovinah Brišnik, Slovenska ulica ter Höffer, Šolska ulica.

Podravska podružnica SPD v Rušah naznanja, da se vsled sklepa občnega zbora rezervira v Planinki ali Ruški Koči le v naprej plačane sobe, oziroma postelje. Z ozirom na to naj vsakdo, ki želi prenočišča, vpošlje pravočasno na gornji naslov pripadajoči znesek ter ustanko označi dan prenočevanja. Prenočišče stane za člane 5 K, za nečlane 8 K. Vkljub temu si pridruzuje društvo pravico, da odda plačano sobo drugi stranki, ako naročitelj ne pride do 22. (10.) ure v kočo ter ni posebej naznanil čas poznejšega dohoda.

Narodni kolek ima »Družba sv. Cirila in Metoda« vedno v zalogi. Ravnokar je dala ponatisniti večjo množino koleka »Narod sebi«. Ker se je papir in tisk tako podražil, stane sedaj en narodni kolek 10 viñ. Kolek so začeli po nekaterih krajih zopet prav pridno uporabljati, drugod pa vlada še zapanost, zato pa prosimo p. t. rodoljube, da vsepovsod narodni kolek zahtevajo, da se »Družbi« odpro stari viri dohodkov. Tudi računške listke ima C. M. družba še vedno v zalogi. Cena računskim listkom je 4 v;

morali smo jo zvišati iz istega vzroka, kako⁹ pri narodnem kolk. V nobeni narodni gostilni, restavraciji in kavarni ne smejo biti brez družbenih računskih listkov. P. t. gostje, zahtevajte jih!

Zborovanje radi „Trgovske in obrtniške zbornice v Mariboru“ se je vršilo dne 8. t. m. v Gambrinovi dvorani. Predsednik »Trgovske gremija v Mariboru« g. Weixl je obširno poročal, kaj se je do sedaj v tem oziru ukrenulo in da se je začasno doseglo za Maribor uradne dneve »Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani«. V te svrhe je treba prostorov in uprave. Zaradi prostorov se je obrnil gremij že pred časom na stanovanjsko komisijo, da odkáže v gremijalni hiši prostore, kateri se želijo v to svrhu na razpolago. Vendar pa stanovanjska komisija v tem oziru nič ne ukrene, nasprotno dela v zadnjem času, kakor se opaža, ovire. Ker nam je zbornično delovanje v Mariboru zelo in nujno potrebno, zato se je proti temu nam nasprotnemu postopanju energično protestiralo. Ob enem se je tudi na merodajna mesta odposlalo stvarno sestavljeni protest z zahtevo, da se dajo nemudoma potrebni prostori na razpolago, da se omogoči zbornično delovanje.

Zadnje vesti.

Jadransko vprašanje.

DKU Rim, 12. maja. (Brezžično). Predvečerašnjem je prispel v Pallanzo ob Lago Maggiore jugoslovenski delegat Nikola Pasić. Istega dne je prispel v Pallanzo z orientekspresom tudi jugoslovenski minister za zunanje posle dr. Trumbić s spremstvom. Jugoslovenska delegacija se je nastanila v hotelu »Eden«, raz katerega vihra jugoslovenska zastava. Včeraj pa je prispel iz Rima v Pallanzo italijanski zunanji minister Scialoja s spremstvom, ter kakoj posetil jugoslovensko delegacijo. Pogajanja med obema delegacijama so se začela danes zjutraj ob 9. uri. Kakor se pričakuje bode v par dneh dosežen sporazum.

DKU Pallanza, 12. maja. Danes so se pričela tu pogajanja med Jugoslavijo in Italijo o rešitvi jadranskega vprašanja. Kakor se sodi, bodo pogajanja trajala kvečjemu par dni, ker je na obeh straneh velika pripravljenost k popustljivosti.

Mnenje laškega časopisja.

DKU Milan, 12. maja. Večina italijanskega časopisja napada ostro sedanjo vlado, posebno pa Nittija radi popustljivosti napram Jugoslovenom. Edini »Secolo« pozdravlja danes direktna pogajanja ter želi, da bi končno odstranila vse ono, kar je doslej delilo oba glavna naroda ob obalah Jadranskega morja.

Reka bo Italijanska?

DKU Dunaj, 12. maja. Kakor poroča »Berliner Tageblatt« iz Pariza, je jugoslov. delegacija dobila od beograjske vlade pooblastilo, da v skrajnem slučaju pristane na italijansko suvereniteto nad Reko, toda pod tem pogojem, da postane reška luka last Zveze narodov. Jugoslavija pa dobi v zameno Skadar, Sušak in obrežje od Reke do vrha Učke. Tudi Senožče pripadejo Jugoslaviji. Od otkov dobi Italija samo Lošini, Unije in Pelagruž.

Položaj v Beogradu.

LDU Beograd, 11. maja. Vesničeva pogajanja še tudi danes niso zaključena. Nasprotje v agrarnem vprašanju se je prej

poostriilo nego omililo. Vlada vztraja na preklicu znanih, deloma že izvedenih agrarnih odredb za Bosno in Hercegovino, demokracija pa stoji na stališču, da v tem slučaju ne stopijo v vlado. Zato je možno, da vrne Vesnić že v najkrajšem času od regenta poverjeno mu nalogo.

LDU Beograd, 11. maja. Danes je bil pozvan v Beograd dr. Lorković. V političnih krogih se zatrjuje, da je njegov prihod v zvezi z morebitno sestavo nove vlade.

Poljsko-madžarska vojaška konvencija.

LDU Praga, 11. maja. »Narodni Listy« in »Tribuna« poročajo, da se je med Poljsko in Mađarsko sklenila vojaška konvencija.

Japonsko-ruska pogajanja.

LDU Washington, 11. maja. Kakor sporoča japonska vlada uradno, se pogajanja z Rusijo nadaljujejo. Japonska namerava tvoriti vmesno državo okrog Vladivostoka.

Mirovne pogodbe.

LDU Beograd, 11. maja. Presburo javlja uradno: Regent Aleksander je dne 10. t. m. podpisal zakon o mirovnih pogodbah, ki so jih sklenile antantne in pridružene države 28. VI. 1919. v Versaillesu, 10. IX. 1919. v San Germaineu in 27. IV. 1919. v Neuvilleu.

Aretacija ing. Gustinčiča.

LDU Trst, 11. maja. Pred dvema dnema so italijanske oblasti aretirale iz neznanih vzrokov inž. Gustinčiča.

Povratek srbskih beguncev.

LDU Beograd, 11. maja. Semkaj je došlo 2000 beguncev iz Vladivostoka, ki so že leta 1915 za časa avstrijske invazije čez Romunijo zbežali v Rusijo.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V sredo 12.: »Sedemnajstletni«. Ljudska predstava ob znižanih cenah.

V četrtek 13.: »Školjka«. Ab. B—42.

V soboto 15.: »V dolini«. Ab. A—41.

V nedeljo 16.: »Mam'zelle Nitouche«. Izv. abon.

Mala oznanila.

Traži se djevojka k odrasloj djeci, koja u kući pomaže i šivati znade uz dobru plaću i dobru opskrbu. Anka Leskovic, Zagreb, Ilica broj 24. 3—3

Prodajalka, pošteni in pridna se sprejme v zdraviliškem kraju. Ponudbe pod »Pecivo« na anončno ekspedicijo AL. MATELIČ v LJUBLJANI. 3—1

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Ali ste že čuli najnovejše?

„Kaj pa?“ — „Da mislijo vsi trgovci, gostilničarji in obrtniki inserirati v

Mariborskem delavcu

ker tako dosežejo gotovo najboljši uspeh.“

„Potem pa inserirajva še mi dve, tetka!“

Priporočilo!

Priporočam se za izdelovanje vseh vrst oblek na mero za gospode in dečke od priproste do najfinejše vrste.

Priporočam tudi mojo veliko zalogo vseh vrst že gotovih oblek za

gospode in dečke iz svoje lastne delavnice.

Zagotavljam prav solidno postrežbo po primernih cenah in pri sim cenjenih naročil.

Z velespoštovanjem

Franc Zwerlin, krojač, Maribor, Aleksandrova cesta 28

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in ziro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.